

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Quibusdam præmissis referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

O munus Dei gratia,
Vincens quodvis miraculum,
Pestifera superbia
Nunquam persensit stimulum!

343. Contra primam partem conclusionis, in qua diximus privilegium vitandi omnia venialia collectivè, B. Virgini fuisse concessum, objici potest: B. Virgo recitabat orationem dominicam, subindeque hæc verba, *Dimitte nobis debita nostra*, verè pronunciabat: Ergo habebat aliqua peccata venialia, quæ sibi dimitti postulabat. Unde Chrysostomus homil. 45. in Matth. docet illam ex motu ambitionis, seu vanæ gloriæ, Filio suo dixisse, *Vinum non habent*. Et D. Augustinus lib. quæstionum novi & veteris testamenti quæst. 73. videtur docere, eam habuisse in morte Christi dubitationem fidei.

344. Respondeo quod B. Virgo orans nomine totius Ecclesiæ, verè dicere potuit, *Dimitte nobis debita nostra*. Vel quod potuit hanc precatiunculam facere in persona propria, quatenus nempe peccata dicuntur nobis dimitti, à quibus Dei gratiæ præservamur. Hinc est memorabilis illa Augustini sententia 2. confess. cap. 7. *Gratia tua Domine depono quod peccata mea tanquam glaciem solvisti; gratia tua etiam depono quacumque mala non feci; omnia dimissa mihi esse fateor; & quæ mea sponte feci, & quæ te duce non feci*.

345. Ad Chrysostomum respondet D. Thomas 3. p. quæst. 27. art. 4. ad 3. ipsum vel excessisse quantum ad hoc, vel hoc dixisse quendo aliorum sententiam. Ad Augustinum verò respondet ibidem ad 2. illum esse intelligendum, non de dubitatione circa fidem culpabili, sed de stupore quodam ex admiratione causato, quæ verum Deum in carne assumpta pati & mori mirabatur. Addo quod liber ille quæstionum novi & veteris testamenti non est Augustini, ut in Tractatu de statibus naturæ humanæ ostendimus.

Disp. 1.
art. 3.

ARTICULVS VIII.

Utrum ad finaliter perseverandum requiratur speciale donum, à gratia & auxiliis eam concomitantibus distinctum, & in quo formaliter consistat?

§. I.

Quibusdam præmissis, referuntur sententia.

346. Notandum primò cum D. Thoma hic art. 10. & 2. 2. quæst. 137. art. 4. perseverantiam dupliciter sumi; uno modo pro habitu virtutis inclinante voluntatem ad perseverandum, seu non deficiendum in bono incepto: alio modo pro ipso actu perseverandi, seu ipsâ actuali executione perseverantiæ. De perseverantia primo modo sumpta eleganter disserit D. Bernardus in quadam Epistola, ubi sic eam describit: *Perseverantia est unica filia summi Regis, finis virtutum, earumque consummatio, totiusque boni repositorium. & virtus sine qua nemo videbit Deum. Absque perseverantia, nec qui pugnat, victoriam, nec victor palmam consequitur. Hæc nedum nuxix ad meritum, sed etiam mediatrix ad premium. Soror est patientia, constantia filia, amica pacis, amicitiarum nodus, unanimitalis vinculum, sanctitatis propugnaculum. Tolle perseverantiam, nec*

A obsequium mercedem habet, nec beneficium gratiam, vel laudem feritudo. Denique, hæc sola (ut dicit Augustinus) informat meritum, remunerat currentem, coronat pugnantem, & cunctos ad portum conducit. Unde Gregorius Magnus lib. 1. Moral. cap. 21. *In cassum* (inquit) bonum agitur, si ante terminum vita deferatur: quia & frustra velociter currit, qui priusquam ad metas veniat, deficit. Hinc est enim quod de reprobis dicitur: *Væ qui perdidit sustinentiam*. Joseph, qui inter fratres iustus perseverasse dicitur usque in finem, solus talarem tunicam habuisse perhibetur: nam quid est talaris tunica, nisi actio consummata? Quasi protensa tunica talum corporis operit, cum bona actio ante Dei oculos usque ad vitam nos terminum regit. Hinc est quod per Moysen caput & caudam hostia in altari offerre precipimur, ut videlicet omne bonum quod incipimus, etiam perseveranti sine compleamus.

Observant etiam aliqui Scripturæ Interpretes, quod olim Deo offerebantur non tantum primitiæ, sed etiam & decimæ, quia ab ipso non tantum est inchoatio bonorum operum, per primitias significata, sed etiam perseverantia in eis, designata per decimas. De quo vide Glossam Genes. 14. ad illa verba: *Et dedit ei decimas*.

Notandum secundo, quod perseverantia sumpta pro actu, potest sumi dupliciter; vel pro continuatione in gratia longo tempore, abstrahendo ab hoc quod continuetur usque ad mortem: vel pro permanentia in gratia usque ad finem vite inclusivè, quæ *Perseverantia finalis* appellatur. De perseverantia primo modo sumpta egimus supra art. 6. conclus. 3. ubi ostendimus hominem iustum, ut diu abstineat à peccatis mortalibus, & in bonis operibus perseveret, præter gratiam habitalem indigere speciali auxilio: unde superest nobis hic agendum de finali perseverantia, de qua S. Doctor articulo ultimo hujus quæstionis disserit. Sed

Notandum tertio, quod perseverantia finalis potest esse duplex. Prima quando quis brevi tantum tempore in gratia perseverat, sed tamen quia in hoc brevi intervallo contingit eum mori, dicitur in finem usque perseverasse: quo sensu bonus latro in gratia perseveravit, licet modico tempore in ea fuerit. Secunda est, quando quis longo tempore in gratia perseverat, & eam usque ad finem vite inclusivè conservat.

His præmissis, & relicto errore Pelagij & Celestij, asserentium hominem ex viribus naturæ posse perseverare in gratia usque ad finem, cum ex naturalibus possit non peccare, & omnia legis mandata observare, ut refert D. Augustinus Epist. 94. tres circa propositam difficultatem reperio sententias.

E Prima est Massiliensium, qui dicebant gratiam quidem esse necessariam ut homo perseveret usque in finem, eam tamen non esse distinctam, sed eandem numero cum gratia quæ quis potest perseverare; atque adeo dari omnibus donum perseverantiæ, etiam si actu & de facto non perseverent. Ita de illis refert Hilarius Arelatenis in Epistola ad Augustinum, cujus verba infra referemus.

Secunda est quorundam Catholicorum, qui licet admittant requiri speciale donum ad perseverandum finaliter, quando quis longo tempore ante mortem in gratia perseverat, secus tamen quando brevi tempore post acceptam gratiæ eum mori contingit. Unde illi non existimant requiri speciale donum ad perseverantiam, præcisè ex eo

quod est finalis, & conjunctio mortis cum gratia, sed solum ex eo quod est diuturna. Ita docet Andreas Duvalius Doctor Sorbonicus, in Tractatu de gratia quæst. 1. art. ultimo, citans pro hac sententia Driedonem & Vegam.

Tertia sententia asserit necessariam quidem esse specialem gratiam ad perseverandum, in statu naturæ corruptæ, non tamen in statu integritatis, seu innocentie. Hanc insinuat Curiel hic dubio 2. §. 4. ubi ait: *primum hominem indignis auxilio gratia, dante ei posse, non tamen infallibiliter perseverare, eamque ex professo docet Janfenius varijs in locis, asserens Adamum in statu innocentie, præter auxilium debitum integritati naturæ, & gratiæ habituali, dans illi posse perseverare, non indignis alio magis speciali ad perseverandum finaliter in bono.*

§. II.

Semipelagianorum error proscribitur.

Dico primò: ad actum perseverandum in iustitia usque ad mortem, præter gratiam habitualement, & auxilia communia ei annexa, requiritur aliud donum seu auxilium speciale.

350. Probatum primò ex Concilio Arausicano 2. can. 10. ubi sic dicitur: *Adjuvium Dei etiam renatis & sanctis semper est implorandum, ut ad finem bonum pervenire, vel in bono possint opere perdurare.* Ergo præter gratiam habitualement quæ homines sanctificantur, & in Christo renascuntur, auxiliaque communia ei annexa, ad perseverandum finaliter necessarium est novum aliquod auxilium, quod à Sanctis quotidie est petendum & implorandum. Unde Tridentinum sess. 6. can. 22. sic ait: *Si quis dixerit iustificatum sine speciali Dei auxilio perseverare posse, anathema sit.* Et ibidem can. 16. *Si quis* (inquit) *magnum illud perseverantia donum &c.* Quibus verbis hujus doni magnitudinem declarat, illudque proinde à communibus gratiæ auxilijs esse distinctum aperte significat.

Idem docet Augustinus toto libro de bono perseverantia, contra Semipelagianos edito, idque probat tum varijs Scripturæ testimonijs, tum etiam ratione desumpta ex orationibus fidelium & iustorum, qui à Deo finale perseverantiam humiliter petunt, cum dicunt in oratione dominica, *Adveniat regnum tuum.* Cur (inquit ibidem cap. 2.) *perseverantia ipsa poscitur à Deo, si non datur à Deo? Nonne ista irrisoria petitio est, cum id ab eo petitur quod scitur ipsum non dare; sed ipso non donante esse in hominis potestate? Si, cum irrisoria est etiam illa gratiarum actio, si ob hoc gratia aguntur Deo, quod non donavit ipse, nec fecit.* Unde ibidem perseverantiam, *Magnum Dei donum, quo cetera eius dona conservantur,* appellat.

351. Probatum secundo conclusio ratione quam habet D. Thomas 3. contra gent. cap. 115. ubi sic discuit: *Omne quod de se est variabile, ad hoc quod figatur in uno, indiget auxilio alicujus moventis immobilis: homo autem variabilis est, & de malo in bonum, & de bono in malum: ad hoc igitur ut immobiliter perseveret in bono, indiget auxilio divino.* Quam rationem paulò fufius expendit 2. 2. quæst. 137. art. 4. his verbis: *Perseverantia dupliciter dicitur: uno modo pro ipso habitu perseverantia, secundum quod est virtus; & hoc modo indiget dono habitualis gratiæ, sicut & cetera virtutes infusa: alio modo potest accipi pro*

Tom. IV.

A actu perseverantia durante usque ad mortem; & secundum hoc indiget non solum gratiæ habituali, sed etiam gratuito Dei auxilio, conservantis hominem in bono usque ad finem vitæ.... Quia cum liberum arbitrium de se sit veribile, & hoc ei non tollatur per habitualement gratiam presentis vitæ, non subest potestati liberi arbitrij, etiam reparati, ut se immobiliter in bono statuatur, licet sit in potestate ejus quod hoc eligat: plerumque enim cadit in nostra potestate electio, sed non executio.

352. Probatum tertio: Gratia habitualis datur pluribus, cum auxilijs communibus ei annexis, ad bene operandum & persistendum in bono, etiam per longum tempus, qui tamen finaliter non perseverant: Ergo perseverantia finalis est donum speciale, à gratia habituali, & auxilijs ordinarijs eam concomitantibus, distinctum. Antecedens est ita certum, ut plures sint reprobi, quibus major gratia habitualis, pluraque etiam auxilia sufficientia communicantur, quam multis prædestinatis, ut patet in illis reprobis, qui postquam longo tempore in bono etiam non tepide perseverarunt, occulto postea Dei judicio, in aliquod peccatum mortale labuntur, & in eo moriuntur; & contra in illis prædestinatis, qui post multa scelera perpetrata convertuntur, & vi Sacramenti Pœnitentiæ cum sola attritione justificantur, & statim moriuntur, ut non infrequenter evenire creditur ijs qui supplicio vitam finiunt.

C Nec valet, si dicas, dari omnibus gratiam, & auxilia sufficientia, quibus possint usque ad mortem in gratia perseverare, sed quosdam ijs bene uti, quosdam male, & ideò illos perseverare, non verò istos, ac proinde perseverare non esse donum à gratia & auxilijs ex parte Dei distinctum. Non valet, inquam, Primò quia hæc responsio aperte repugnat doctrinæ Augustini lib. de corrept. & gratia cap. 11. ubi sic ait: *Tantum quippe Spiritu Sancto accenditur voluntas eorum (scilicet Sanctorum) ut ideò possint quia sic volunt, ideò sic volunt, quia Deus operatur ut velint. Nam si in tanta infirmitate vitæ hujus ipsis relinqueretur voluntas, ut in adjutorio Dei, sine quo perseverare non possent, manerent si vellet, nec Deus in eis operaretur ut vellet, interit & tantas tentationes, infirmitate suâ voluntas ipsa succumberet; & ideò perseverare non possent, quia deficientes infirmitate nec vellet, aut non ita vellet infirmitate voluntatis, ut possent.* Subventum est igitur infirmitati voluntatis humane, ut divinâ gratiâ indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur: & ideò quamvis infirma, non tamen deficeret, neque adversitate aliquâ vinceretur. Quibus verbis S. Doctor aperte docet, ad actum perseverandum in bono, supposito etiam auxilio sufficienti, sine quo non potest aliquis perseverare, adhuc requireri aliud auxilium efficax, quo infallibiliter flectatur voluntas, & perseverantia ipsa de facto donetur, & quo Sancti & electi non nisi perseverantes sint. Quam doctrinam ita agrè ferebant Massilienses, ut dicerent ex ea homines in quandam desperationem adduci, ut testatur Hilarius in Epistola ad Augustinum: *Molestè* (inquit) *ferunt ita dividi gratiam, quæ vel tunc primo homini data est, vel nunc omnibus datur, ut ille acceperit perseverantiam, non quæ fieret ut perseveraret, sed sine qua per liberum arbitrium perseverare non posset: nunc verò sanctis in regnum per gratiam prædestinatis, non tale adjutorium perseverantia datur, sed tale ut eis perseverantia ipsa donetur; non solum ut sine isto dono perseverantes*

K iij